

podučujemo varnejše, terdnejše, močnejše. Ko bi slišal govoriti: „Učenik, ki se pripravlja za šolski nauk, ne vé in ne razumé ničesar“. Še ne zmenl se za tako govorjenje; tistim, ki tako čenčajo, se jim še ne sanja od imenitue učenikove naloge.

Pišes tudi, da še le sedaj veš, kako malo da veš. — Dobro. — To je začetek vsega znanja. Toliko nevtrudljivše in serčnejše se bodeš boril. Trudi se, boruj se, ohrani svojo dušo čisto in neomadeževano; Bog te bo ljubil, on ti bo moč dal, in tvoje delo se bode odsedalo. Zahvaljuješ se mi, ter praviš, da ti pedagogične bukve, ktere sem ti poslal, dopadajo. Le pridno jih porabljuj! Kar v njih najdeš dobrega in koristnega, naj se pri tebi v meso in kri spremeni, in od tega podajaj svojim učencem. Prizadevaj si, da bodeš govoril prosto, brez lepotičenja, lahko umevno in prepričano, mikavno in vablljivo. Radi te bodo učenci poslušali, s teboj občevali, ker te razumejo, ker veš njih duha buditi. Beseda svetla in gorka kakor solnčni žarki se bode prijela tal otroških serc, in naj lepše in zlahtnejše cvetice bodo iz njih prirastle. In glej ti si njih stvarnik, — cvetice se prikažejo in cvetejo. Blagor tebi, kako bogato si obdarovan! Pridno prebiraj tudi odgojilne spise. Kar v njih potrebnega v daljno izobraženje najdeš, posnemi iz njih, in si zapiši. Človek se nikdar ne izučí. Se vé da se najdejo ljudje, ktere razžališ, ako jim svetuješ, da naj to ali uno beró; nekteri se pa takim spisom posmehujejo, rekoč: „Starši in učeniki že dobro vedo, kaj morajo storiti. Bolj pogosto ko se čujejo take besede, bolj potrebni so takšni spisi. Praviš, da si žalosten, kedar kaj takšnega slišiš. Kaj bi ne bil, senca gre za lučjo, in ta tudi mora biti. Le podučevanja drugih nikar ne zaničuj; bodisi, da slišiš skušene može govoriti, ali kakšne dobre bukve ali kakšen pedagogičen list bereš.

Kmalí mi odpiši, da bode zopet kaj vedel govoriti

tvoj prijatelj

Govorič.

Migljeji o „Drugem berilu“.

Zapísal J. Gros.

Huda ura.

(Str. 67.)

I.

O tem spisu ima učitelj lepo priliko, da učencem govori

nekoliko o naravi in njenih postavah, in tako slabe in vražne presoje, ki se, žali Bog! še vedno nahajajo med ljudstvom, po učencih odpravlja tudi pri ljudstvu.

Razlagajo naj se posamesne besede n. pr.: „Solnce vroče“ solnce, ki je soparno vročino napravilo — „se je skrilo“ — ono se ni skrilo, ampak le temni oblaki so ga zakrili; — „černo nebo“ = nebo s temnimi oblaki pokrito; — „ptičev petje je vtihnilo“ = vtihnili so iz strahu pred hudo uro in nevihto; — „od daleč grom buči“ = huda ura in nevihta ste še daleč od nas; — „hudi piš“ = hudi vihar ali sapa; — „nevihtni vriš“ = viharo šumenje, katero nevihta napoveduje; — „blisk“ = je močna električna iskra, ktera naj raji udarja v visoke reči, kakor v gore, drevesa, stolpe hiše i. t. d., še raji pa treši v železnino, katero stopi, in, kar ji je v napotji, predere, in tako dostikrat umori ljudi in živino; — „ploha“ = je gost vihar ni dež, kateri se naj raji poleti vlije, in napravlja veliko škodo na polji in drugod; — „serdna“, ker tako viharo in divje razgraja in škodo napravlja; — „lepa zarja“ = mavrica t. j. solnčni žarki se v mnogo mnogo kapljicah dežnega oblaka svetijo v različnih barvah; ako stojimo torej med solncem in dežnim oblakom, zagledamo na deževnem oblaku lep obok, ki mu pravimo mavrica. Je pa mavrica tudi v znamenje zaveze, ki jo je storil Bog s človeškim rodom (I. Mojz. bukv. IX. 13.) Pred vesoljnim potopom mavrice ni bilo, ker je Gospod zemljo močil z obilno roso. (I. Mojz. bukv. II. 5 in 6.) „Grom“ = blisk, ker je tako hiter, zrak zelo zelo pretrese, in to bučenje, katero blisk v zraku napravlja, imenujemo grom. Kolikor sekund med bliskom in gromom moremo naštet, toliko 1000 čevljev je še nevihta daleč od nas. Če je blisk udaril v hišo, drevo ali zemljo, takrat pravimo, da je tresčilo.

II.

Naloge za daljno izpeljavo!

a) Naj učenci po tej pesmi po svoje popišejo hudo uro n. pr.: Svitlo solnce so zatemnili gosti oblaki, ptiči ne pojejo, sliši se le od daleč germeti. Od gore sim že verši hudi vihar, ki uklanja cvetice in drevje. Tu in tam že blisk šviga po oblakih, bučeči grom trese zemljo, in debele kaplje padajo na suhe tla. Nebo se še bolj zatemni in naenkrat se vsujejo de-

bele zerna ledene toče. Vendar vse to me nič ne plaši, ker vem, da čuje nad menoj previdni Bog, on, ki je vladar neviht in viharjev. Vem, da po hudi uri solnce zopet lepše sije, in verno kličem: „Ljubi Oče, varuj me!“

b) Kaj je o času nevihte treba storiti?

Ako si na prostem polji, ne beži pod visoke drevesa ali pod cerkveni turen ali stolp, nikar ne teči hitro, ravno tako tudi počasi vozi. Ne zakuri ognja, in če gori, ga pogasi. Odpri hišne vrata, vendar ne okna, da zrak skozi ne vleče. In ko čuješ o hudi uri zvoniti, moli, da bi Bog tebe in vso sosesko varoval vsakorsne nevarnosti i. t. d.

c) Popišite korist in škodo, katero huda ura napravi! Huda ura, p. čisti zrak škodljivih soparjev, prežene preveliko vročino, ktera je dostikrat vzrok kužnih bolezni, — pretrese zemljo, in jo stori rodovitnišo, nam prinese po veliki suši dobrotljivega dežja, nareja, da zeliša in rastline raji rastejo, — pripomorejo, da so ljudje bolj zdravi in živali bolj čverste. — Pa tudi škoda je velika, ki jo napravljajo hude vremena, vendar pa ni toliko velika, kakor je dobiček, ki nam ga dajejo. Kako in kaj škodujejo hude vremena?

Naše življenje je popotvanje.

(Str. 72.)

I.

„Popotvanje“ = je hoja od enega kraja do drugega; tukaj primerja pesnik naše življenje od zibeli notri do črnega groba popotvanju enako, — „po travnikih pisanih“ = so travniki s cveticami raznih barv okinčani, — „stezice“ = male pota, — „otroci breskerbni“ = ki nimajo celó nič ali pa prav malo skerbi, — „kardela“ = zbrana družba, — „zjasnijo glave“ = človek v moški starosti ima bolj jasne djuanske misli kot v mladosti, ki je polna domišljije in vroče kervi, — „gole verbove“ = verhovi naj višjih gorá so navadno vsakega drevja in zelenja goli in polni sivih skal in pečin, — „je merzlo že v sercu“ = kri starčkova je hladnejša postala t. j. starčku je ljubši mirni počitek, kakor pa viharno ravnanje mladosti, — „kmali dežele je kraj“ = njegovo življenje je kmali končano, — „je kratek naš raj“ = veselje in radost življenja kmali mine.

II.

P o s v o j e.

Modri možje pripovedujejo, da je naše življenje le kratko

popotvanje; kar oni govorijo, letó vam hočem sedaj povedati. Perva pot, ki nas po prijaznem polji pelje, je pot, po kateri hodi ljuba nedolžnost. Kmali je pot prehojena, in stopimo v drugo pot, v starost mladenčev in dekličev, — res prelepa pot, toda prazna je vsake modrosti in polna praznih domišljij. Vroča domišljija na tretji pot zgrine, in mladenec postane čverst možak z bistrim umom, obdarjen pa z trudom, težavami in s skerbmi za prihodnost. Grenke skerbi in težave čverstega možaka na zadnji poti storé staréka slabotnega nevkretnega in; oko kmali zatisne, in se mirno preseli v boljše življenje.

III.

Naloge za daljno izpeljavo.

1) Življenje je popotvanji enako n. p.:

a) Pot, po kateri hodimo, je tu gladka, tam ternjeva in težavna, — kraj, kjer hodimo, je sedaj prijazen — sedaj pust in zapuščen, — vreme, je enkrat jasno — enkrat tamno in viharno. Taka je tudi osoda človekova: sedaj je srečna, sedaj nesrečna, sedaj mirna, sedaj viharna i. t. d.

b) Popotnik lahko zaide — postane obupen; dobri in umni voditelji le morejo ga na pravi pot pripeljati. — Tudi človek zaide dostikrat od prave poti in zabrede v pregrešno življenje, od kterega ga starši, pravi prijatli, posebno pa cerkev z njenimi sv. pripomočki zopet kermi in zakermi na pravo pot i. t. d.

c) Vsaki popotnik ima posebni namen in konec, do kterega hoče dospeti, kjer misli od potovanja počiti, kjer ga čakajo zvesti prijatli, kamor vedno hrepení, kjer za gotovo upa srečen biti. — Našega življenja namen in konec so nebesa, ki so naša prava domovina, kjer bomo zadobili pravi počitek, kjer bomo dosegli pravo srečo i. t. d.

Dalje prih.

Pomenki

o

slovenskem pisanji.

III.

U. Ljudje pišejo nekteri skorej le v množnem številu, in še tedaj s posebnimi sklonili: ljudje ali ljudije, — í, — ém, — eh, — mi.